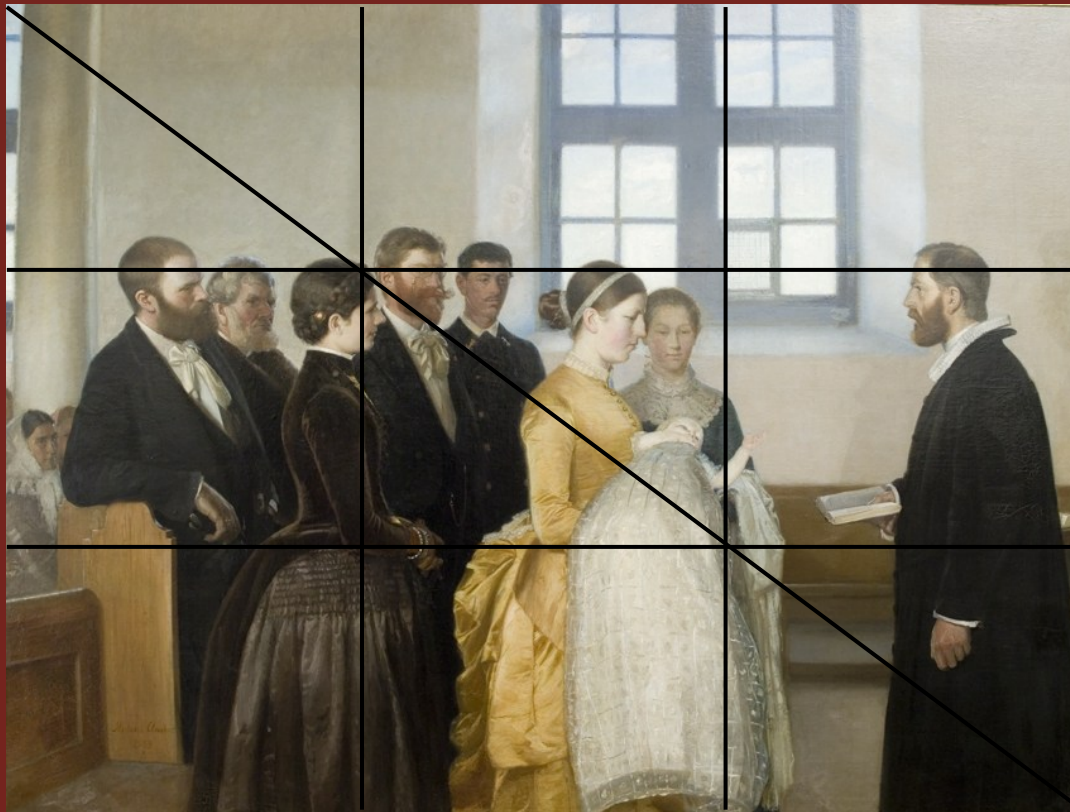

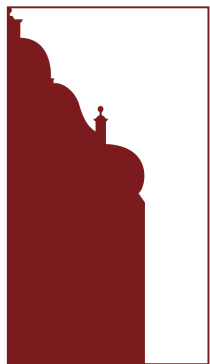
BILLEDANALYSE:

EN BARNEDÅB

- Af skagensmaleren Michael Ancher

Michael Ancher (1849-1927): *En barnedåb*, 1883-1888. Ribe Kunstmuseum

Ribe
Kunst
Museum

Undervisningsmateriale
for 7.-10. klasse

Billedanalyse:

En barnedåb af Michael Ancher

Indhold:

- En billedanalyses opbygning
- Billedanalyse af *En barnedåb*
  - Beskrivende niveau
  - Analyserende niveau
  - Fortolkende niveau
  - Perspektiverende niveau
- Hvad betyder dåben?
- Ordforklaringer + litteraturliste
- Opgave
- Punkter der kan hjælpe dig igennem det beskrivende niveau

Et billede kan ofte fortælle os meget mere, end man umiddelbart ser ved første øjekast. Det gælder alle de typer af billeder, som vi omgiver os med i hverdagen. Hvis man ser lidt mere grundigt på dem, så kan der åbne sig en hel verden for en. Her skal vi se nærmere på et af skagensmaleren Michael Anchers hovedværker, men først skal vi gennemgå en billedanalyses elementer.

Man kan lave en billedanalyse på forskellige måder alt efter, hvem man er, eller hvilket billede man står overfor. Den, der præsenteres her, er ganske traditionel.

En billedanalyses opbygning

Billedanalysen består af 3 - 4 niveauer, alt efter hvor grundig man er. Det er ikke alle, der har det sidste niveau med, for det kræver, at man ved en masse om billedets kontekst*, eller at man læser sig til den. Det kan være et stort arbejde.

Det er vigtigt, at man tager et niveau ad gangen i den rigtige rækkefølge og ikke springer rundt mellem dem. Start fra en ende af.

Det beskrivende niveau

Det beskrivende niveau handler om, hvad du ser på billedet: personer, ting, landskab, huse, linjer, farver, tid på dagen, vejret med mere. (På side 9 er nogle af disse punkter uddybet).

Det beskrivende niveau kan måske virke overflødigt på nogen, for hvorfor beskrive de ting, vi alle kan se? Det er vigtigt, fordi man bliver nødt til at kende alle billedets detaljer, før man kan begynde at analysere. Alle billedets elementer kan være vigtige for billedets helhed, da en kunstner har malet dem og har taget en beslutning om, at de skulle være med. Hvis de ikke havde en betydning for billedets helhed, for kompositionen, farverne, eller betydningen, så var de ikke med.

Det analyserende niveau

Det analyserende niveau handler om, hvad der foregår på billedet. Hvad betyder det, at kunstneren har valgt netop de farver? Hvad betyder det, at kunstneren har valgt at følge netop de linjer i billedet? Hvordan påvirker lyset, farverne eller vejret stemningen i billedet? Hvad betyder titlen for billedet? Nogen gange betyder titlen en masse for forståelsen af billedet, og er derfor meget vigtig at have med i sin analyse. Andre gange tilfører den ikke billedet andet, end hvad man

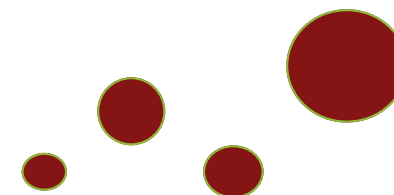
allerede kan se. Beskæringen af billedet kan også have en betydning, ligesom placeringen af horisontlinjen (hvis der er en) eller eventuelle symboler i billedet. Et symbol kunne fx være et hjerte, der betyder kærlighed, et kors, der betyder tro, eller sorte fugle, der betyder ulykke eller død.

Det fortolkende niveau

På dette niveau skal vi bruge, det vi allerede ved og det vi kan læse os til. Det kan være kendskab til kunstneren og dennes øvrige billeder. Det kan være kendskab til, af hvilken grund billedet blev malet eller kendskab til personerne på billedet.

Det perspektiverende niveau

Her skal vi hæve blikket lidt mere og se billedet i et bredere perspektiv. Vi skal bruge det, vi ved om den tid, billedet blev malet i, om tidens andre kunstnere og kunstneriske genre. Vi kan også benytte os af viden om elementer fra kunstens historie, og den stil billedet er malet i mm.

Michael Ancher: *En barnedåb*. 1883-1888. Ribe Kunstmuseum.

Billedanalyse af *En barnedåb*

Beskrivende niveau

På billedet ses fra venstre: Michael Ancher, hr. Mariager (sømand), Marianne Stokes (østrigsk-engelsk kunstner), P.S. Krøyer, John Brøndum, Anna Ancher, Helga Ancher, huemoder* frk. Aividsen (husassistent) og præsten Oscar Boeck. Bag dem ses nogle personer fra den øvrige menighed klædt i anderledes almindeligt tøj. Bag præsten anes døbefonden og over hovedpersonerne det nordvendte vindue. Lyset skinner ind i rummet fra to sider, mest kraftigt fra vinduerne i sydsiden, men også fra vinduerne i nordsiden.

Dåbsselskabet har fint tøj på. Mændene er i sorte jakker og hvide skjorter. Anna Ancher er iført en overdådig gul kjole, men har håret stramt sat op med et enkelt hårbånd. Marianne Stokes er iført en tilsvarende flot kjole men i en mere afdæmpet brun farve. Begge kjoler er malet så man tydeligt fornemmer deres forskelligartede overflader. En tredje udfordring for kunstneren har været dåbskjolens gennemsigtige øverste lag med geometrisk mønster.

Analyserende niveau

Personerne i selskabet er passivt lyttende. Deres blikke er slørede, så det er svært at afgøre hvor de kigger hen. Præsten derimod kigger lige frem for sig med et aktivt meddelende blik. Barnet har som den eneste et aktivt modtagende blik, hvilket understreges af hendes gestus* med armen. En gestus, der ser påfaldende bevidst ud for så lille et barn, hvilket kun fremhæver det fantastiske i situationen. Al bevægelse og handling i billedet er koncentreret i den lille arm. Resten er stillestående og uden dybde, som et relief i sten.

Personerne er beskåret ved knæene, hvilket giver plads til kirkerummet over dem, plads til refleksion. Der ses ingen udsmykning i kirken, men midt over barnet ses et vindue, hvis sprosser tegner et stort tydeligt kors og fire små. Det kan ikke være tilfældigt, at korset og lyset er centreret over barnet og at mønsteret i dåbskjole går igen i den nederste rude i det store kirkevindue.

Hele billedet giver en stemning af rolig højtidelighed og faderlig stolthed. Moderen der er koncentreret om sakramentet, udstråler alvor, men det græsk inspirerede hårbånd leder tankerne

hen på antikkens kunst. Barnet ønskes således alt det bedste: et tilhørsforhold i kristendommen, Guds kærlighed og dertil en god portion kunstnerisk ånd.

Der kendes flere skitser og forarbejder til billedet, hvor man kan følge nogle af de ændringer, det blev udsat for undervejs på de fem år han arbejdede på billedet. To af dem ses her:

Michael Ancher: *En barnedåb*.
Ca. 1886. Skagens Museum

På dette forarbejde kan man se, at personen bag Michael Ancher ikke er den samme som på det færdige maleri.

Hvis man ser nærmere på det færdige værk, kan man også omkring præsten fornemme skygger fra en person mere og præstens tidligere placering.

Michael Ancher: *Anna Ancher bærer Helga over dåben*. 1887.
Skagens Museum

Bag Anna Ancher, der holder sin lille datter, ses hendes kusine Marie Møller.

Fortolkende niveau

Den 21. oktober 1883 blev Anna og Michael Anchers datter Helga døbt i Skagen Kirke. Med som faddere var ifølge kirkebogen kunstnerne P.S. Krøyer, Christian Krohg, Charles Lundh og Eilif Peterssen samt Anna Anchers søskende Degn, John og Marie Brøndum. Kort tid efter påbegyndte Michael Ancher det store billede af barnedåben.

Det kom til at tage flere år, fordi Ancher måtte have modellerne foran sig, når han malede, og det var forskelligt fra år til år, hvilke kunstnere, der var til stede i kolonien i Skagen. Derfor blev personerne på billedet skiftet ud flere gange. Antallet af personer ændrede sig også undervejs. Kun far, mor, barn, præst, P.S. Krøyer og Anna Anchers bror John fra det oprindelige selskab er med på det færdige billede.

Det var derfor sandsynligvis ikke hans mening at dokumentere barnedåben, som man kan gøre det med et fotografi, men at lave en repræsentation af barnedåben som begreb, af familien og af kunstnerne som faddere.

Michael Ancher (1849-1927)

Michael Ancher kom til Skagen som 25-årig i 1874, og han var den første af de tilrejsende kunstnere, der bosatte sig i byen. Han blev en del af det lokale miljø resten af sit liv samt kendt og værdsat for at skildre fiskerne og deres arbejde. Især fremhævede han dramaet på liv og død i forbindelse med de mange redningsaktioner, der i høj grad var en del af fiskernes tilværelse. I sine store figurbilleder kombinerede han historiemaleriets klassiske

kompositionsprincipper med det moderne gennembruds* krav om en højere grad af sandhed, ærlighed og naturalisme.

Michael Ancher voksede op på Bornholm. Som 16-årig kom han i lære som kontorist på Kalø Gods på Djursland. Her begyndte han at tegne og male i fritiden, og det førte til, at han søgte optagelse på Det Kongelige Danske Kunstakademi* i 1871. Her gik han i 5 år.

Mødet med Skagen blev afgørende for Michael Anchers skæbne. Han blev gift med Anna Brøndum i 1880, og parret havde i de første år deres hjem og atelier i "Havehuset", som nu ligger i Skagens Museums have. Året efter at datteren Helga kom til verden i 1883, flyttede familien til Markvej i Skagen.

De første år i Skagen følte Michael Ancher sig ofte trængt af de andre tilrejsende kunstnere. Især P.S. Krøyer måtte høre for, at han gik for tæt på Anchers motivverden. De blev dog snart gode venner, og Anchers hjem blev, sammen med Brøndums Hotel, et samlingspunkt for alle kunstnerne.

Michael Ancher deltog i begyndelsen

af 1900-tallet aktivt i arbejdet med at etablere Skagens Museum, men han døde i 1927, året før indvielsen.

Perspektiverende niveau

Skagensmalerne og det moderne gennembrud

Skagensmalerne havde deres storhedstid i 1870'erne til 1890'erne. Skagensmalerne talte rigtig mange kunstnere, der besøgte byen med kortere og længere mellemrum i en periode på flere årtier, men de mest kendte var Anna og Michael Ancher samt P.S. Krøyer. Men også Holger Drachmann, der både digtede og malede, og Viggo Johansen, Carl Locher, Laurits Tuxen og den norske kunstner Christian Krohg og den svenske kunstner Oscar Björck var med til at sætte Skagen på landkortet.

Nybruddet og hele årsagen til, at kunstnerne kom til Skagen opstod som en reaktion på kunstakademiets mangel på udvikling. Her hang skolens professorer stædigt fast i den nationalromantiske guldalderkunst* på trods af, at udenlandske udstillinger viste, at dansk kunst holdede bagefter.

Frankrig

Flere kunstnere besluttede derfor at

rejse til Frankrig for at søge ny inspiration. Det var blandt andet P.S. Krøyer, Karl Madsen, Carl Locher og Laurits Tuxen. Det man fandt her var ideelle betingelser for at dyrke friluftsmaleriet*, og det var hvad den unge generation af franske kunstnere gjorde. Det var en helt ny måde at anskue den kunstneriske proces på, fordi når man stod foran sit motiv ude i landskabet, så havde man mulighed for at gengive naturens farver, skønhed, hæslighed såvel som tilfældigheder i forhold til komposition. Det var altså et nybrud i forhold til billedopbygning (også inspireret af snapshottets* tilfældige beskæringer), farveholdning og motiv, der bar i retning af naturalisme*.

Michael Ancher derimod rejste direkte til Skagen, hvor han i første omgang kun indirekte blev inspireret af de andre tilrejsende kunstnere, der efter fransk forbillede dannede en kunstnerkoloni, hvor man dyrkede friluftsmaleriet. Senere tog Michael Ancher også på rejser til udlandet.

Skagen

I 1879, hvor der første gang var rigtig mange kunstnere i byen og kunstnerkolonien var en realitet, udmøntede al inspirationen fra

Frankrig sig for første gang rigtigt i Skagen. Det var som en del af det moderne gennembrud i billedkunsten, der også kunne findes indenfor litteratur, kultur, politik.

Som Karl Madsen selv sagde det senere, blev de inspireret til en højere grad af ærlighed, sandhed og naturalisme. Det vi måske opfatter som realisme, fordi de mente, at alt hvad man fandt i naturen var et billede værdigt - selv en hestepære, en gravid kvinde, en svedende mand – hvilket var hård kost for samtidens offentlighed. Man havde ikke før set det, man opfattede som grimt, det man henregnede til privatlivets fred eller til samfundets skyggesider udstillet på billeder.

En lugtende hestepære var ikke smuk og derfor ikke egnet til et maleri. Netop et eksempel man brugte i kritikken af det moderne gennembruds malerier. Graviditet havde med kønslivet at gøre, og var derfor ikke noget man udstillede, og da slet ikke på malerier. Det fremgik af samtidens kritik, blandt andet da Michael Ancher udstillede sit maleri af den gravide Anna Ancher fra 1884. Den fattige, hårdt arbejdende og derfor svedende mand på P.S. Kroyers maleri: *Italienske*

landsbyhattemagere fra 1880 blev ligeledes groft omtalt som Dawins manglende led mellem abe og menneske.

Der var nybrud i kunsten og Skagen blev mødestedet, på den ene side fordi akademiets lærere stadig helst så, at man blev og malede det danske, dels fordi det var et sted, hvor det moderne bymenneske kunne dyrke friluftsmaleriet og finde spor af det oprindelige, uforskønnede liv, hvor man arbejdede direkte fra hånden til munden, og hvor fiskerne heltmodigt satte livet på spil i farlige redningsaktioner. Kunstnerne kunne "dokumentere" alt dette med deres malerier. Og Skagen blev fra starten ikke bare et nationalt men et internationalt mødested for den nye generation af kunstnere, fordi de danske kunstnere trak de primært norske, svenske men også engelske kollegaer, de havde mødt i udlandet, med til byen.

Ærlighed, sandhed og naturalisme
Maleriet er stort. Uden ramme måler det 186 x 250 cm, hvilket er lidt mindre end *Den druknede* fra 1896 men lidt større end *Juledag 1900* fra 1903.

Begge betydelige værker af samme kunstner. Blandt andet derfor må *En*

Michael Ancher: *Den druknede*. 1896
Skagens Museum

Michael Ancher: *Juledag 1900*. 1903. Skagens Museum
På billedet sidder familien Brøndums kvinder samlet omkring et bord i Brøndums spisesal. På bordet ligger en opslået bibel, som kvinderne har været ved at læse i, indtil de tilsyneladende er blevet afbrudt. Anna Anchers familie (men ikke hende selv) var dybt engagerede i Indre Mission, der havde fået en opblomstring i Skagen i 1880'erne med blandt andet præsten Oscar Boeck.

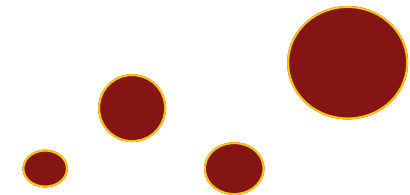
barnedåb bestemt regnes blandt hans hovedværker. Billedet er blandt andet specielt, fordi værker af den størrelse traditionelt var forbeholdt historiemalerier eller malerier med et religiøst eller mytologisk indhold; et forhold der i perioden dog var ved at blive udfordret. Her har motivet alligevel mere privat karakter. Men på trods af den private ceremoni, man her bliver indviet i, var billedet tiltænkt offentligheden.

Allerede i 1887 blev maleriet udstillet på Charlottenborg i København, hvor Ancher fik kunstakademiets årsmedalje for det, og hvorefter han forsøgte at sælge det til Statens Museum for Kunst. Da det ikke lykkedes, malede han videre på det og satte først sin signatur i 1888, hvor det også blev udstillet i München. Ti år senere i 1898 fandt det sit hjem på Ribe Kunstmuseum.

Billedet er en klassisk figurkomposition men med en ny type motiv. For samtiden besad det i højere grad naturalisme end idealisme. Maleriet gav derfor med det samme anledning til skrivelser i pressen, da maleriet blev udstillet i København første gang. Det skyldtes måske de i forvejen optrukne linjer mellem de to lejre for og imod det

moderne gennembruds progressive tanker.

Holger Drachmann, der var forsvarer af den gamle skole, gav billedet hård kritik i *Berlingske Tidende* og skrev, at det var dårligt udført, men Karl Madsen fra den yngre generation af kunstnere og kritikere forsvarede det i *Politiken* med, at besad en slående sandhed og kraft. Det, der var en ulempe i den enes øjne, var en fordel i den andens – nemlig natur-ligheden.

Hvad betyder dåben?

Lisbet Rønnow Torp, sognepræst i Skagen

2. november 2011

Dåben er et bad til nyt liv.

Korstegning

Et meget lille bad - med en stor betydning. For når korsets tegn lige før dåben bliver tegnet for dåbsbarnets ansigt og bryst, så fortælles hermed, at når man døbes på Jesu ord og i Jesu navn, så forbindes jord med himmel for én.

Vandet

Når man kommer til dåben, så er vandet i døbefonten nemlig både et billede på det store kaotiske havdyb, som alt kan gå til grunde i - og et billede på Guds usynlige kærlighed, som umærkeligt smyger sig om os og holder os oppe.

Kredsen af Faddere

Fordi man som regel er helt lille, når man bliver døbt, så er det godt, at have nogle voksne med sig i ryggen. Dem kalder man for ”faddere”. Og den, der bærer barnet, kalder man for ”gudmor” eller ”gudfar”. Sammen med menigheden i kirken danner de en lille kreds om dåbsbarnet og lover at tage vare på det og svare godt for det.

Trosbekendelsen

Med trosbekendelsens ord siges der først

”nej” - til det onde, som kan true og ødelægge livet. Og så ”ja” - til det gode, som Gud skænker os gennem alt det herligt skabte. Og så nok et ”ja” til den kærlighed, som Jesus, Guds søn, er kommet for at lyse op for os. Og til sidst et ”ja” til det fælleskab og den fremtid, som Guds hellige ånd er den evige drivkraft i.

Dåben på Guds ord

Når dåbsbarnet overøses med tre håndfulde vand, så betegner det, at nu skylles alt det væk, der gør verden grå og gammel og beskidt. Alt det mørkestof, der ellers ubehjælpeligt klistrer til ethvert menneske, det druknes her i dåbens vand. Og fordi Guds ord lyder ved dåben, så dukker dåbsbarnet frelst og befriet ud af vandmasserne. For Gud er både den, der skaber og velsigner og bærer alting oppe i sin kærlighed.

Velsignelsen

Når menneskebarnet løftes ud af vandet er det altså en dramatisk bevægelse væk fra mørkets og dødens verden - og op mod Guds Himmerige, som man nu ved står åbent for én. Man er blevet genfødt til at leve i det evige livs lys som Guds barn - og derfor får man nu også Guds velsignelse lyst over sig.

Fadervor

Herpå beder alle Fadervor - og på den måde får dåbsbarnet som gave overdraget den bøn, som Jesus selv har lært sine disciple, og som nu også skal

være ens bøn.

Løftet

Dermed kan man som døbt aldrig mere helt miste orienteringen i tilværelsen. Gennem dåbens hellige handling (sakramente) skænkes man jo en slags troen kompas - i og med korstegning, trosbekendelse, fadervor og velsignelse. Og med på vejen får man også løftet om, at Gud altid vil være med én.

Fra jord til himmel: Kærlighedens fællesskab som kirkens vision

Sådan åbner dåbens hellige handling op for den langt større verden, som er Guds, og som vi kalder for Himmeriget. Og her handler det om at leve i troens og håbets og kærlighedens fællesskab - og det er det, som kirken og den kristne menighed altid skal have for øje og trives ved og arbejde for. Og huske resten af verden på ved hver eneste gudstjeneste.

Dåbens farvede verden

Ser man på Michael Anchers maleri: *En barnedåb*, så er en stor del af billedet præget af de mørke farver. Der er også ligesom et tomrum, der åbner sig mellem dåbsfølget og præsten - som en illustration af det uvisse verdensdyb, som barnet var overladt til, hvis der ingen var til at bære det. Men det er der jo heldigvis. For den lille bæres jo på (gud) moderens stærke, kærlige arme - og også præstens bibelbog rækker sigende ind i tomrummet, ligesom han selv er vendt mod barnet for at nå det med Guds ord.

Og med sin lille arm er det også som om barnet griber ud efter det - og alt sammen sker det lige under det korstegn, som sprosserne i vinduet tydeligt danner. Det lys, som er i billedet, kommer ligesom nedefra og falder på (gud) moderen og barnet og lyser deres kjoler op - gjorde af silkeagtige og florlette stoffer. Midt i alt det mørke og ubestemte - og lige i det såkaldt ”gyldne snit” brydes farveholdningen og løftes hele den alvorlige stemning op. Og det sker ved hjælp af det vidunderligt gyldne og smukt hvidglitrende farveskær som hviler over mor og barn.

I kirkens farvesprog bruger man netop den hvide og gyldne farve, når man vil fortælle om det, der har med renhed og noget sejrrikt og godt - og med fest at gøre!

Genfødsel: I lille målestok kender man det fra den voksne, som efter en hård dag på arbejde træder ud af badet derhjemme og siger: ”Åh, nu føler jeg mig som nyfødt!”

Noter:

* Kontekst

Billedets historiske og fysiske sammenhæng.

* Huemoder

Personen, der bærer barnets hue under dåben.

* Gestus

Bevægelse med hånd, arm eller hoved for at tilkendegive ens mening.

* Det moderne gennembrud

Det moderne gennembrud betegner hele den udvikling, der fandt sted i perioden 1870-1890 inden for både kunst, teknologi og naturvidenskab. Det moderne gennembrud var en tid fuld af modsætninger. Det var kapitalismens og de store finansmænds tid. En tid, hvor de store industrier og virksomheder grundlagdes. Samtidigt så man begyndelsen på arbejderbevægelsen, klassekampen og fagforeningerne, kampen for demokratiet, for kvindebevægelsen og for frisindet. Den nye teknologi, der blandt andet medførte jernbanenettets udvikling, bragte nye livsmønstre med sig. Det var blevet nemmere at rejse ud, så nye strømninger fra Europa kom hurtigere til landet. Alt det nye satte tydelige spor i arkitekturen, moden og livsformerne.

* Det Kongelige danske Kunstakademi

I almindelig tale kaldet kunstakademiet. Det blev grundlagt i 1754. Det var her man skulle uddanne sig, hvis man ville være anerkendt kunstner.

* Snapshot

Et fotografi, der er taget med et håndholdt kamera, uden at motivet er opstillet som for eksempel i et gruppebillede. Et snapshot kan for eksempel være et billede man har taget til en fest eller på en ferie, eller i en anden uhøjtidelig situation.

* Realisme/naturalisme

Realisme og naturalisme bruges ofte i flæng, og det er ikke altid lige let at se om et kunstværk er det ene eller det andet. Realisme og naturalisme er kunstretninger, hvor man så vidt muligt maler det, man ser uden at forskønne eller forvrænge. Realismen er dog mere politisk. Med realismen ville kunstnerne gerne gøre opmærksom på, hvor dårlige kår de fattige havde.

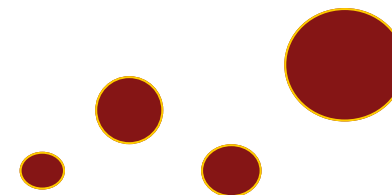
* Guldalderen

Dansk guldalder er betegnelsen for kulturlivet omkring 1800 - 1850. På baggrund af samtidens nationale og økonomiske krise dannede fremtrædende personligheder en harmoniserende ideologi indenfor naturvidenskab, filosofi, maleri, litteratur mm. Her blev det fædrelandet, det nære, det uproblematisk og romantiske fremhævet. Især efter nederlaget ved Dybbøl i 1864 forstærkedes den danske

nationalromantik. I forhold til skagensmalernes billeder er guldalderens billeder mere glansbilledagtige. Man ser ingen beskidte fødder eller huller i tøjet hos guldaldermalerne.

* Friluftsmaleri

Kunstnere har altid arbejdet udendørs, men før 1800-tallet var det almindeligt at male værkerne færdige indendørs. Da skagensmalerne begyndte at komme til Skagen i 1870'erne, var det blevet moderne at male sine billeder færdige foran motiverne. Det blev kaldt friluftsmaleri, fordi kunstnerne sad ude i det fri og malede. På den måde blev lyset og farverne nedfældet mere direkte på lærredet.

Litteraturliste:

- Elisabeth Fabritius: *Michael Ancher og det moderne gennembrud 1880-1890*. Helga Anchers Fond, Christian Ejlers' Forlag 1999.
- Elisabeth Fabritius (red.): *Michael Ancher 1849 – 9. juni – 1999*. Helga Anchers Fond og Skagens Museum 1999.
- Elisabeth Fabritius: "Michael Ancher 1849-1927", in: *Ribe Kunstmuseum 100 år*. Ribe Kunstmuseum 1991.
- Anne-Mette Birkvad, Vibeke Mader, Sidsel Risted Staun (red.): *Det moderne gennembrud 1870-1890. Antologi*. Skoletjenesten Golden Days in Copenhagen 2003.
- www.folkekirken.dk

Opgave

Lav din egen billedanalyse af Michael Anchers maleri *Juledag 1900*. Brug de 4 niveauer.

Du kan gå på skolens bibliotek og låne bøger eller film om Michael Ancher og skagensmalerne, og du kan søge information på Skagens Museums hjemmeside www.skagensmuseum.dk. Alle hjælpemidler er tilladte, men analysen skal være din egen, personlige vurdering.

Det beskrivende niveau:

Det beskrivende niveau handler om, hvad du ser på billedet: personer, ting, landskab, huse, linjer, farver, tid på dagen, vejret med mere.

Det analyserende niveau:

Det analyserende niveau handler om, hvad der foregår på billedet. Hvad betyder det, at kunstneren har valgt at male de ting, som han har malet?

Det fortolkende niveau

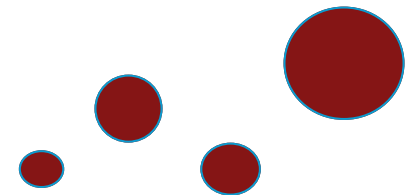
På dette niveau skal vi bruge, det vi allerede ved og det vi kan læse os til.

Det perspektiverende niveau

Her skal vi hæve blikket lidt mere og se billedet i et bredere perspektiv.

Michael Ancher: *Juledag 1900*. 1903. Skagens Museum

Punkter der kan hjælpe dig igennem det beskrivende niveau

Farvecirklen:

Grundfarverne er de 3 inderste i farvecirklen.

Deres komplementærfarver står

overfor dem i

farvecirklen. Man kan opnå en højere grad af harmoni i et billede, hvis man sammensætter en farve og dens komplementærfarve.

Farver kan have en symbolsk betydning. Farverne betyder forskellige ting til forskellige tider. Derfor skal man være varsom med at bruge middelalderlig farvesymbolik på moderne billeder.

Gul: Den urene gule farve har gennem århundreder betydet falskhed og svig. Den rene gule farve har dog betydet åndelig kraft og visdom. I nyere tid bruger man i højere grad associationer i forbindelse med farverne. På den måde forbindes den gule farve med solen, varmen og lyset. Gul bruges også som en kraftig signalfarve i reklamer og firmaers

branding. Således genkender man McDonalds og Nettos gule logoer på lang afstand.

Rød: er blodets farve, og symboliserer stærke følelser, fx kærlighed eller raseri. Den symboliserer også liv og aktivitet. Det er også en varm farve, som man forbinder med ild og gløder.

Blå: Fra gammel tid har man anset blå for at være en åndelig og himmelsk farve. Den blev nemlig fremstillet af en halvædelsten kaldet Lapis Lazuli, og var så dyr, at den var forbeholdt Jomfru Marias kappe.

Grøn: er en positiv farve, håbets farve, og man forbinder den med naturen, græsset og foråret. I disse miljø tider har farven grøn også fået endnu en betydning: kampen for et bedre miljø og klima.

Hvid: symboliserer Guds lys, renhed, uskyld, jomfruelighed, men også mangel på handling.

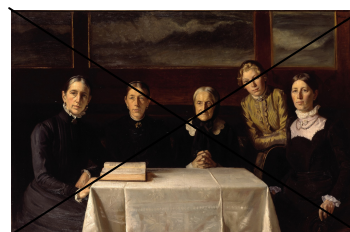
Sort: er modsætningen til hvid og symboliserer død, synd, helvede, sort magi og djævelen. Den symboliserer sorg og nedtrykthed.

Farvernes betydning afhænger derfor

af sammenhængen.

Forgrund, mellemgrund, baggrund: er begreber, der er gode at bruge, når man beskriver billedet.

Diagonaler: tegner en aktiv eller nølende bevægelse gennem billedet.

Aktiv

Lyrisk

Det gyldne snit: markerer den mest harmoniske placering af billedets vigtigste elementer. At afvige fra det gyldne snit kan også være en pointe.

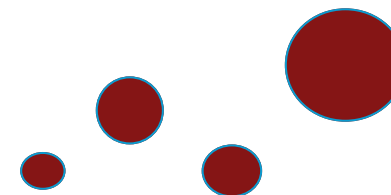

Beskæring: Der kunne have været mere eller mindre af billedet, men kunstneren har valgt at beskære sit billede netop sådan som det er. Det

er der en grund til. Enten på grund af kompositionen eller på grund af billedets budskab.

Horisontlinjen: kan være højt eller lavt placeret i et billede. Hvis der er meget himmel med på billedet, så kan billedet handle om det guddommelige. Hvis der er meget jord med, så kan billedet handle om det jordiske eller manglen på det guddommelige.

Symboler: kan bruges til at give billedet en dybere betydning. Vi kender måske bedst sammenstillingen af kors, anker og hjerte, der symboliserer tro, håb og kærlighed.

10